

ಸುಂದರ ಕಾಂಡ ನಿರ್ಣಯ

ಸುಂದರ ಕಾಂಡ ನಿರ್ಣಯ
(ಹನೂಮತ್ಪ್ರತಿಯಾನಮ್)

ಅಥ ಸಪ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಓಂ | ರಾಮಾಯ ಶಾಶ್ವತಸುವಿಸ್ತೃತಷಡ್ಗುಣಾಯ ಸರ್ವೇಶ್ವರಾಯ ಸುಖಸಾರಮಹಾರ್ಣವಾಯ |
ನತ್ವಾ ಲಿಲಂ ಘಯಿಷುರರ್ಣವಮುತ್ಪಪಾತ ನಿಷ್ಪೀಡ್ಯ ತಂ ಗಿರಿವರಂ ಪವನಸ್ಯ ಸೂನುಃ || ೨.೧ ||

ಚುಕ್ಲೋಭ ವಾರಿಧಿರನುಪ್ರಯಯೌ ಚ ಶೀಘ್ರಂ ಯಾದೋಗಣೈಃ ಸಹ ತದೀಯಬಲಾಭಿಕ್ಯಷ್ಟಃ |
ವೃಕ್ಷಾಶ್ಚ ಪರ್ವತಗತಾಃ ಪವನೇನ ಪೂರ್ವಂ ಕ್ಷಿಪ್ತೋಽರ್ಣವೇ ಗಿರುದಾಗಮದಸ್ಯ ಹೇತೋಃ || ೨.೨ ||

ಸ್ಯಾಲೋ ಹರಸ್ಯ ಗಿರಿಪಕ್ಷವಿನಾಶಕಾಲೇ ಕ್ಷಿಪ್ತಾರ್ಣವೇ ಸ ಮರುತೋರ್ವರಿತಾತ್ಮಪಕ್ಷಃ |
ಹೈವೋ ಗಿರಿಃ ಪವನಜಸ್ಯ ತು ವಿಶ್ರಮಾರ್ಥಮುದ್ಭಿದ್ಯ ವಾರಿಧಿಮವದ್ಧದನೇಕಸಾನುಃ || ೨.೩ ||

ನೈವಾತ್ರ ವಿಶ್ರಮಣಮೈಚ್ಛತ ನಿಃ ಶ್ರಮೋಽಸೌ ನಿಃ ಸೀಮಪೌರುಷಗುಣಸ್ಯ ಕುತಃ ಶ್ರಮೋಽಸ್ಯ |
ಆಶ್ಲಿಷ್ಯ ಪರ್ವತವರಂ ಸ ದದರ್ಶ ಗಚ್ಛನ್ ದೇವೈಸ್ತು ನಾಗಜನನೀಂ ಪ್ರಹಿತಾಂ ವರೇಣ || ೨.೪ ||

ಜಿಜ್ಞಾಸುಭಿರ್ನಿಜಬಲಂ ತವ ಭಕ್ಷಮೇತು ಯದ್ಯತ್ ತ್ವಮಿಚ್ಛಸಿ ತದಿತ್ಯಮರೋದಿತಾಯಾಃ |
ಆಸ್ಯಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಸಪದಿ ಪ್ರವಿನಿಃ ಸೃತೋಽಸ್ಮಾದ್ ದೇವಾನನಂದಯದುತ ಸ್ಪೃತಮೇಷು ರಕ್ಷನ್ || ೨.೫ ||

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸುರಪ್ರಣಯಿತಾಂ ಬಲಮಸ್ಯ ಚೋಗ್ರಂ ದೇವಾಃ ಪ್ರತುಷ್ಟವುರಮುಂ ಸುಮನೋಭಿವೃಷ್ಟ್ಯಾ |
ತೈರಾದೃತಃ ಪುನರಸೌ ವಿಯತ್ಯೈವ ಗಚ್ಛನ್ ಚಾಯಾಗ್ರಹಂ ಪ್ರತಿದದರ್ಶ ಚ ಸಿಂ ಹಿಕಾಖ್ಯಮ್ || ೨.೬ ||

ಲಂ ಕಾವನಾಯ ಸಕಲಸ್ಯ ಚ ನಿಗ್ರಹೇಽಸ್ಯಾಃ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮಪ್ರತಿಹತಂ ಪ್ರದದೌ ವಿಧಾತಾ |
ಚಾಯಾಮವಾಕ್ಷಿಪದಸೌ ಪವನಾತ್ಮಜಸ್ಯ ಸೋಽಸ್ಯಾಃ ಶರೀರಮನುವಿಶ್ಯ ಬಿಭೇದ ಚಾಕು || ೨.೭ ||

ನಿಸ್ಸೀಮಮಾತ್ಮಬಲಮಿತ್ಯನುದರ್ಶಯಾನೋ ಹತ್ವೈವ ತಾಮಪಿ ವಿಧಾತ್ಯವರಾಭಿಗುಪ್ತಾಮ್ |
ಲಮ್ಬೇ ಸ ಲಮ್ಬುಶಿಖರೇ ನಿಪಪಾತ ಲಂ ಕಾಪ್ರಾಕಾರರೂಪಕಗಿರಾವಥ ಸಂಚುಕೋಚ || ೨.೮ ||

ಭೂತ್ವಾ ಬಿಲಾಳಸಮಿತೋ ನಿಶಿ ತಾಂ ಪುರೀಂ ಚ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯನ್ ದದರ್ಶ ನಿಜರೂಪವತೀಂ ಸ ಲಂ ಕಾಮ್ |
ರುದ್ಧೋಽನಯಾಽಶ್ವಥ ವಿಜಿತ್ಯ ಚ ತಾಂ ಸ್ವಮುಷ್ಟಿಪಿಷ್ಠಾಂ ತಯಾಽನುಮತ ಏವ ವಿವೇಶ ಲಂ ಕಾಮ್ || ೨.೯ ||

ಸುಂದರ ಕಾಂಡ ನಿರ್ಣಯ

ಮಾರ್ಗಮಾಣೋ ಬಹಿಶ್ಚಾನ್ತಃ ಸೋಽಶೋಕವನಿಕಾತಳೇ |
ದದರ್ಶ ಶಿಂ ಶಪಾವೃಕ್ಷಮೂಲಸ್ಥಿತರಮಾಕೃತಿಮ್ || ೨.೧೦ ||

ನರಲೋಕವಿಡಮ್ಬಸ್ಯ ಜಾನನ್ ರಾಮಸ್ಯ ಹೃದ್ಗತಮ್ |
ತಸ್ಯ ಚೇಷ್ಟಾನುಸಾರೇಣ ಕೃತ್ವಾ ಚೇಷ್ಟಾಶ್ಚ ಸಂ ವಿದಃ |
ತಾದ್ಯಕ್ಷೇಷ್ಟಾಸಮೇತಾಯಾ ಅಂ ಗುಲೀಯಮದಾತ್ ತತಃ || ೨.೧೧ ||

ಸೀತಾಯಾ ಯಾನಿ ಚೈವಾಸನ್ನಾಕೃತೇಸ್ತಾನಿ ಸರ್ವಶಃ |
ಭೂಷಣಾನಿ ದ್ವಿಧಾ ಭೂತ್ವಾ ತಾನ್ಯೇವಾಸಂ ಸ್ತಥೈವ ಚ || ೨.೧೨ ||

ಅಥ ಚೂಳಾಮಣಿಂ ದಿವ್ಯಂ ದಾತುಂ ರಾಮಾಯ ಸಾ ದದೌ |
ಯದ್ಯಪ್ಯೇತನ್ನ ಪಶ್ಯಂತಿ ನಿಶಾಚರಗಣಾಸ್ತು ತೇ |
ದ್ಯುಲೋಕಚಾರಿಣಃ ಸರ್ವಂ ಪಶ್ಯಂತ್ಯೃಷಯ ಏವ ಚ || ೨.೧೩ ||

ತೇಷಾಂ ವಿಡಮ್ಬನಾಯೈವ ದೈತ್ಯಾನಾಂ ವಂಚನಾಯ ಚ |
ಪಶ್ಯತಾಂ ಕಲಿಮುಖ್ಯಾನಾಂ ವಿಡಮ್ಬೋಽಯಂ ಕೃತೋ ಭವೇತ್ || ೨.೧೪ ||

ಕೃತ್ವಾ ಕಾರ್ಯಮಿದಂ ಸರ್ವಂ ವಿಶಂ ಕಃ ಪವನಾತ್ಮಜಃ |
ಆತ್ಮಾವಿಷ್ಕರಣೇ ಚಿತ್ತಂ ಚಕ್ರೇ ಮತಿಮತಾಂ ವರಃ || ೨.೧೫ ||

ಅಥ ವನಮಖಿಲಂ ತದ್ ರಾವಣಸ್ಯಾವಲುಪ್ಯ ಕ್ಷಿತಿರುಹಮಿಮಮೇಕಂ ವರ್ಜಯಿತ್ವಾಶು ವೀರಃ |
ರಜನಿಚರವಿನಾಶಂ ಕಾಂ ಕ್ಷಮಾಣೋಽತಿವೇಲಂ ಮುಹುರತಿರವನಾದೀ ತೋರಣಂ ಚಾಸುರೋಹ || ೨.೧೬ ||

ಅಥಾಶ್ಯಣೋದ್ ದಶಾನನಃ ಕಪಿನ್ದ್ರಚೇಷ್ಟಿತಂ ಪರಮ್ |
ದಿದೇಶ ಕಿಂ ಕರಾನ್ ಬಹೂನ್ ಕಪಿರ್ನಿಗೃಹ್ಯತಾಮಿತಿ || ೨.೧೭ ||

ಸಮಸ್ತಶೋ ವಿಮೃತ್ಯವೋ ವರಾದ್ಧರಸ್ಯ ಕಿಂ ಕರಾಃ |
ಸಮಾಸದನ್ ಮಹಾಬಲಮ್ ಸುರಾನ್ತರಾತ್ಮನೋಽಂ ಗಜಮ್ || ೨.೧೮ ||

ಅಶೀತಿಕೋಟಿಯೂಥಪಂ ಪುರಸ್ಸರಾಷ್ಟಕಾಯುತಮ್ |
ಅನೇಕಹೇತಿಸಂ ಕುಲಂ ಕಪಿನ್ದ್ರಮಾವೃಣೋದ್ ಬಲಮ್ || ೨.೧೯ ||

ಸಮಾವೃತಸ್ತಥಾಽಯುಧೈಃ ಸ ತಾಡಿತ್ವ ತೈರ್ಭೃಶಮ್ |
ಚಕಾರ ತಾನ್ ಸಮಸ್ತಶಸ್ತ್ರಪ್ರಹಾರಚೂರ್ಣಿತಾನ್ || ೨.೨೦ ||

ಪುನಶ್ಚ ಮನ್ತ್ರಿಪುತ್ರಕಾನ್ ಸ ರಾವಣಪ್ರಚೋದಿತಾನ್ |
ಮಮರ್ದ ಸಪ್ತ ಪರ್ವತಪ್ರಭಾನ್ ವರಾಭಿರಕ್ಷಿತಾನ್ || ೨.೨೧ ||

ಬಲಾಗ್ರಗಾಮಿನಸ್ತಥಾ ಸಶರ್ವವಾಕ್ಸುಗವಿತಾನ್ |
ನಿಹತ್ಯ ಸರ್ವರಕ್ಷಸಾಂ ತೃತೀಯಭಾಗಮಕ್ಷಿಣೋತ್ || ೨.೨೨ ||

ಲಿಽನೌಪಮಂ ಹರೇರ್ಬಲಂ ನಿಶಮ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಾಧಿಪಃ |
ಕುಮಾರಮಕ್ಷಮಾತ್ಮನಃ ಸಮಂ ಸುತಂ ನ್ಯಯೋಜಯತ್ || ೨.೨೩ ||

ಸ ಸರ್ವಲೋಕಸಾಕ್ಷಿಣಃ ಸುತಂ ಶರೈರ್ವರ್ಷಹ |
ಶಿತ್ಯೈರ್ವರಾಸ್ತ್ರಮನ್ತ್ರಿತ್ಯೈರ್ನ ಚೈನಮಭ್ಯಚಾಲಯತ್ || ೨.೨೪ ||

ಸ ಮಣ್ಡುಮಧ್ಯಕಾಸುತಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ರಾವಣೋಪಮಮ್ |
ತೃತೀಯ ಏಷ ಚಾಂ ಶಕೋ ಬಲಸ್ಯ ಹೀತ್ಯಚಿನ್ತಯತ್ || ೨.೨೫ ||

ನಿಧಾಯ ಏವ ರಾವಣಃ ಸ ರಾಘವಸ್ಯ ನಾನ್ಯಥಾ |
ಯದೀನ್ದ್ರಜಿನ್ಮಯಾ ಹತೋ ನ ಚಾಸ್ಯ ಶಕ್ತಿರೀಕ್ಷ್ಯತೇ || ೨.೨೬ ||

ಅತಸ್ತಯೋಃ ಸಮೋ ಮಯಾ ತೃತೀಯ ಏಷ ಹನ್ಯತೇ |
ವಿಚಾರ್ಯ ಚೈವಮಾಶು ತಂ ಪದೋಃ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಪುಷ್ಪವೇ || ೨.೨೭ ||

ಸ ಚಕ್ರವದ್ ಭ್ರಮಾತುರಂ ವಿಧಾಯ ರಾವಣಾತ್ಮಜಮ್ |
ಅಪೋಥಯದ್ ಧರಾತಳೇ ಕ್ಷಣೇನ ಮಾರುತೀ ತನುಃ || ೨.೨೮ ||

ವಿಚೂರ್ಣಿತೇ ಧರಾತಳೇ ನಿಜೇ ಸುತೇ ಸ ರಾವಣಃ |
ನಿಶಮ್ಯ ಶೋಕತಾಪಿತಸ್ತದಗ್ರಜಂ ಸಮಾದಿಶತ್ || ೨.೨೯ ||

ಅಥೇನ್ದ್ರಜಿನ್ಮಹಾಶರೈರ್ವರಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಪ್ರಯೋಜಿತೈಃ |
ತತಕ್ಷ ವಾನರೋತ್ತಮಂ ನ ಚಾಶಕದ್ ವಿಚಾಲನೇ || ೨.೩೦ ||

ಅಥಾಸ್ತ್ರಮುತ್ತಮಂ ವಿಧೇಯುಯೋಜ ಸರ್ವದುಷ್ಟಹಮ್ |
ಸ ತೇನ ತಾಡಿತೋ ಹರಿವ್ಯಚಿಂತಯನ್ನಿರಾಕುಲಃ || ೨.೩೧ ||

ಮಯಾ ವರಾ ವಿಲಂ ಘಿತಾ ಹ್ಯನೇಕಶಃ ಸ್ವಯಮ್ಭುವಃ |
ಸ ಮಾನನೀಯ ಏವ ಮೇ ತತೋಽತ್ರ ಮಾನಯಾಮ್ಯಹಮ್ || ೨.೩೨ ||

ಇಮೇ ಚ ಕುರ್ಯುರತ್ರ ಕಿಂ ಪ್ರಹೃಷ್ಟರಕ್ಷಸಾಂ ಗಣಾಃ |
ಇತೀಹ ಲಕ್ಷ್ಯಮೇವ ಮೇ ಸ ರಾವಣಶ್ಚ ದೃಶ್ಯತೇ || ೨.೩೩ ||

ಇದಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಬದ್ಧವತ್ ಸ್ಥಿತಂ ಕಪೀನ್ದ್ರಮಾಶು ತೇ |
ಬಬನ್ದುರನ್ಯಪಾಶಕೈರ್ಜಗಾಮ ಚಾಸ್ತ್ರಮಸ್ಯ ತತ್ || ೨.೩೪ ||

ಅಥ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ತಂ ಕಪಿಂ ಸಮೀಪಮಾನಯಂ ಶ್ಚ ತೇ |
ನಿಶಾಚರೇಶ್ವರಸ್ಯ ತಂ ಸ ಪೃಷ್ಟವಾಂ ಶ್ಚ ರಾವಣಃ || ೨.೩೫ ||

ಕಪೇ ಕುತೋಽಸಿ ಕಸ್ಯ ವಾ ಕಿಮರ್ಥಮೀದೃಶಂ ಕೃತಮ್ |
ಇತೀರಿತಃ ಸ ಚಾವದತ್ ಪ್ರಣಮ್ಯ ರಾಮಮೀಶ್ವರಮ್ || ೨.೩೬ ||

ಅವೈಹಿ ದೂತಮಾಗತಂ ದುರನ್ದವಿಕ್ರಮಸ್ಯ ಮಾಮ್ |
ರಘೂತ್ತಮಸ್ಯ ಮಾರುತಿಂ ಕುಲಕ್ಷಯೇ ತವೇಶ್ವರಮ್ || ೨.೩೭ ||

ನ ಚೇತ್ ಪ್ರದಾಸ್ಯಸಿ ತ್ವರನ್ ರಘೂತ್ತಮಪ್ರಿಯಾಂ ತದಾ |
ಸಪುತ್ರಮಿತ್ರಬಾನ್ಧವೋ ವಿನಾಶಮಾಶು ಯಾಸ್ಯಸಿ || ೨.೩೮ ||

ನ ರಾಮಬಾಣಧಾರಣೇ ಕ್ಷಮಾಃ ಸುರೇಶ್ವರಾ ಅಪಿ |
ವಿರಿಂಚಿಶರ್ವಪೂರ್ವಕಾಃ ಕಿಮು ತ್ವಮಲ್ಪಸಾರಕಃ || ೨.೩೯ ||

ಪ್ರಕೋಪಿತಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಕಃ ಪುರಸ್ಥಿತೌ ಕ್ಷಮೋ ಭವೇತ್ |
ಸುರಾಸುರೋರಗಾದಿಕೇ ಜಗತ್ಯಚಿಂತ್ಯಕರ್ಮಣಃ || ೨.೪೦ ||

ಇತೀರಿತೇ ವಧೋದ್ಯತಂ ನ್ಯವಾರಯದ್ ವಿಭೀಷಣಃ |

ಸುಂದರ ಕಾಂಡ ನಿರ್ಣಯ

ಸ ಪುಚ್ಚದಾಹಕರ್ಮಣಿ ನ್ಯಯೋಜಯನ್ನಿಶಾಚರಾನ್ || ೨.೪೧ ||

ಅಥಾಸ್ಯ ವಸ್ತ್ರಸಂಚಯೈಃ ಪಿಧಾಯ ಪುಚ್ಚಮಗ್ನಯೇ |
ದದುರ್ದದಾಹ ನಾಸ್ಯ ತನ್ಮರುತ್ಸಖೋ ಹುತಾಶನಃ || ೨.೪೨ ||

ಮಮರ್ಷ ಸರ್ವಚೇಷ್ಟಿತಂ ಸ ರಕ್ಷಸಾಂ ನಿರಾಮಯಃ |
ಬಲೋದ್ಧತಶ್ಚ ಕೌತುಕಾತ್ ಪ್ರದಗ್ಧಮೇವ ತಾಂ ಪುರೀಮ್ || ೨.೪೩ ||

ದದಾಹ ಚಾಖಿಲಂ ಪುರಂ ಸ್ವಪುಚ್ಚಗೇನ ವಹ್ನಿನಾ |
ಕೃತಿಸ್ತು ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣೋಽಪ್ಯದಹ್ಯತಾಸ್ಯ ತೇಜಸಾ || ೨.೪೪ ||

ಸುವರ್ಣರತ್ನಕಾರಿತಾಂ ಸ ರಾಕ್ಷಸೋತ್ತಮೈಃ ಸಹ |
ಪ್ರದಹ್ಯ ಸರ್ವಶಃ ಪುರೀಂ ಮುದಾಽನ್ವಿತೋ ಜಗರ್ಜ ಚ || ೨.೪೫ ||

ಸ ರಾವಣಂ ಸಪುತ್ರಕಂ ತೃಣೋಪಮಂ ವಿಧಾಯ ಚ |
ತಯೋಃ ಪ್ರಪಶ್ಯತೋಃ ಪುರಂ ವಿಧಾಯ ಭಸ್ಮಸಾದ್ ಯಯೌ || ೨.೪೬ ||

ವಿಲಂ ಘೃ ಚಾರ್ಣವಂ ಪುನಃ ಸ್ವಜಾತಿಭಿಃ ಪ್ರಪೂಜಿತಃ |
ಪ್ರಭಕ್ಷ್ಯ ವಾನರೇಶಿತುರ್ಮಧು ಪ್ರಭುಂ ಸಮೇಯಿವಾನ್ || ೨.೪೭ ||

ರಾಮಂ ಸುರೇಶ್ವರಮಗಣ್ಯಗುಣಾಭಿರಾಮಂ ಸಮ್ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸರ್ವಕಪಿವೀರವರೈಃ ಸಮೇತಃ |
ಚೂಳಾಮಣಿಂ ಪವನಜಃ ಪದಯೋರ್ನಿಧಾಯ ಸರ್ವಾಂ ಗಕೈಃ ಪ್ರಣತಿಮಸ್ಯ ಚಕಾರ ಭಕ್ತ್ಯಾ || ೨.೪೮ ||

ರಾವೋಽಪಿ ನಾನ್ಯದನುದಾತುಮಮುಷ್ಯ ಯೋಗ್ಯಮತ್ಯಂತಭಕ್ತಿಪರಮಸ್ಯ ವಿಲಕ್ಷ್ಯ ಕಿಂಚಿತ್ |
ಸ್ವಾತ್ಮಪ್ರದಾನಮಧಿಕಂ ಪವನಾತ್ಮಜಸ್ಯ ಕುರ್ವನ್ ಸಮಾಶ್ಲಿಷದಮುಂ ಪರಮಾಭಿತುಷ್ಟಃ || ೨.೪೯ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯವಿರಚಿತೇ
ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತಾತ್ಮಯನಿರ್ಣಯೇ
ಶ್ರೀರಾಮಚರಿತೇ ಹನೂಮತ್ಪ್ರತಿಯಾನಂ ನಾಮ ಸಪ್ತವೋಽಧ್ಯಾಯಃ